

Poklade kod Karaševaca

marti, 28 martie 2017

Poklade su, kod nas
Karaševce, jedan od najo ekivanijih godišnih doga aja.

To je vrijeme prije
po etka korizme. Po inje nedjeljom, nastavlja se ponедjelјkom i
dostiže svoj vrhunac u pokladni utorak, prije iste srijede ili
Pepelnice. Osim vremenskog uklapanja u kršanske kalendarne,
poklade nemaju drugih dodirnih to aka s kršanstvom.

Obi aj poklada u našim je krajevima
vjerojatno nastao iz rimskih luperkalija, ali je utemeljen i na
magijskom vjerovanju da pomo u zastrašuju ih na ina odjevanja
mogu istjerati zimu i zle duhove.

„Lupercale“ je stari, pretkršanski rimski vjerski praznik koji se održavao od 13. do 15. velja e u godini te je ostao izuzetno popularan me u rimskim plebejcima i nakon što je kršanstvo postalo službena religija Rima. Svrha mu je bila o išenje grada od zlih duhova te donijeti plodnost i zdravlje. Svetkovinu su vodili sve enici zvani Luperci, ili vu ja bra a, koji su za vrijeme vjerskog obreda žrtvovali dva jareta i dva psi a, da bi se poslje presvukli u odranu kožu žrtava i po eli jurišati po gradu, blago udaraju i štapom sve gra ane koje bi srele. Žene i djevojke bi im se pri tome namjerno stavljale na put, uvjerene da sve enikov dodir štapom za vrijeme luperkalija garantira plodnost ili siguran porod.

Ravnik i Vodnik su dva karaševska sela u kojima se najbolje sa uvala ova drevna tradicija. Još uvijek na ulicama ovih mjesta možeš opaziti grupice mladi a s kostimima od ov iih koža, s privezanim zvonima i strašnim maskama, koje plaše prolaznike. Ako pak ne obuku životinsko krvno, mladi i, obi no muškarci, odjevaju neku poderanu starinsku narodnu nošnju i kre u selom u povorci, podrugljivo oponašati mlađu i mladoženju te stare svatove koje sudjeluju u nekoj izmišljenoj svadbi. U mati noj Hrvatskoj ovakve luperkalijske maskirane skupine muškaraca u kostimima od životinjskih koža, privezanim zvonima nalazimo u okolici Rijeke (zvon ari), u selu Tur išu u Me imurju (bauka i), u Slavoniji (bušari), Baranji (buše), u Dalmatinskoj zagori i okolici sinja (didi), u lici (didi i) i na otoku Krku (bu ani).

Nedavno su se pokladne manifestacije proslavljale i u susjednom selu Klokoči u nalik Ravniku i Vodniku, samo što umjesto ov iih krvna, mušorke (lokalni naziv za kostimirane mladi e) su vazda obla ili istrcanu narodnu nošnju, maske su im bile smiješne grimase, crnim uglijenom sašarane na licu, dok je preferirana tema pokladni ara bila karaševska svadba. Današnje su mušorke odbacile poderanu karaševsku narodnu nošnju u zamjenu za modernim kostimima i maski, štaviše, od tradicionalnog, odstupaju i tematski. Omiljena klasi na svadba vi a se sve rije e na ulicama Klokoči a, umjesto nje ismijavaju se nemoralni sve enici, korumpirani politi ari, a uprizoravaju se nove i nove teme inspirirane iz bajki, filmova, stripova ili svakodnevнog života.

Daniela Lucacela